

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Bladet

Udgivet af
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Hjemmeværnet holder øvelse

Nr.

3

Marts 1949

Inde i bladet: Bernadottes gerning i Palæstina ✱ Bøger af og om Bernadotte ✱ Opråb til kammeraterne i hele landet ✱ Et monument for Bernadotte ✱ Der skabes et hjemmeværn på 100.000 mand ✱ Bladets nyordning

Aalborg

Tage Overgaard

Moderne Herre- & Drengkonfektion
Bispensgade — Aalborg

„KITOL“

HALSPASTILLER

faas kun paa Apotekerne

THUIEN
AALBORG

Esbjerg

J. ANDERSKOUV

Civilingeniør
Esbjerg

J. Lauritzens Kulforretning A/S

Kirkegade 1 - Esbjerg

Vognmand Erik Bang

Skolegade 71 - Esbjerg

Esbjerg ny Andelsmejeri

Nygaardsvej 37

Tobiesens Papirhandel

Kongensgade 47, Esbjerg

Lyngby

Lyngby Kjøletøjsfabrik

Nykøbing F.

I. B. Bruun & Søn A/S

Nykøbing F.

Odense

N. C. Rasmussen

»Vinimporten«

ODENSE

Grundlagt 1879

Skive

BØRGE HANSEN

OST en GROS

SKIVE

Svendborg

**Svendborg Amts
Frugtsalgsforening**

SVENDBORG

Vejle

Aktieselskabet

De danske Bomuldsspinderier

Vejle — Valby

Bernadottes gerning i Palæstina

Af fhv. minister, landsretssagfører Per Federspiel

Den 14. maj 1948 ved midnat ophørte det britiske mandatstyre i Palæstina. I aftenens løb havde de tilbageværende embedsmænd indskibet sig i Haifa med højkommissæren som den sidste, der forlod landet. Nogle timer forinden havde en provisorisk jødisk regering proklameret staten Israel med hovedstad i Tel-Aviv, og de jødiske tropper var gået »over jorden«. Den arabiske befolkning i de jødiske områder begyndte at flygte, tilskyndet af arabiske politiske ledere og jaget af jødiske fanatikere. Så snart den britiske myndighed i Palæstina var ophørt, rykkede tropper fra de arabiske nabostater over Palæstinas grænse for at tage landet i besiddelse og i hvert fald bekæmpe den jødiske statsdannelse.

Hinsheds havet, i Flushing Meadows ved New York, sad Forenede Nationers generalforsamling i ørkesløs debat om Palæstinas fremtid. De delegeredes øjne var rettet mod uret, der ubønhørligt gik mod kl. 18, det tidspunkt, da midnatstimen oprandt i Jerusalem, og Palæstina blev herreløst i juridisk forstand. Kl. lidt over 20 nåede man til det beskedne resultat at beslutte sig til at mægle mellem de stridende befolkninger. Sikkerhedsrådet fik den opgave at udpege en betydelig og upartisk international personlighed til mægler og udstyre ham med den fornødne myndighed. Valget faldt uden vanskelighed på grev Folke Bernadotte — ingen kunne finde noget grundlag for at kritisere denne udnævnelse.

Få dage senere mødtes grev Folke Bernadotte med sine nærmeste medarbejdere i Paris. Problemet var ham fremmed og ukendt, men fredens og menneskelighedens sag var et felt, hvor han følte sig hjemme. Han var ikke et øjeblik blind for sagens yderst komplicerede karakter, men satte hele sin energi ind på at finde et

grundlag, hvor interessen i at strides kunne opvejes af trangen til fred.

Hans medarbejdere — folk, der alle havde set lidt af hvert og ikke var vant til at lade sig imponere — har fortalt mig om den hengivenhed, de fra første færd kom til at nære for »prinsen«. De fandt en chef, som lynsnart satte sig sine mål, forlangte besked om sagens hovedpunkter, men tillidsfuldt overlod myndigheden i enkeltspørgsmål til sine underordnede. De fandt tillige hos ham verdensmandens evne til hurtigt at forstå fremmede folks mentalitet og synspunkter.

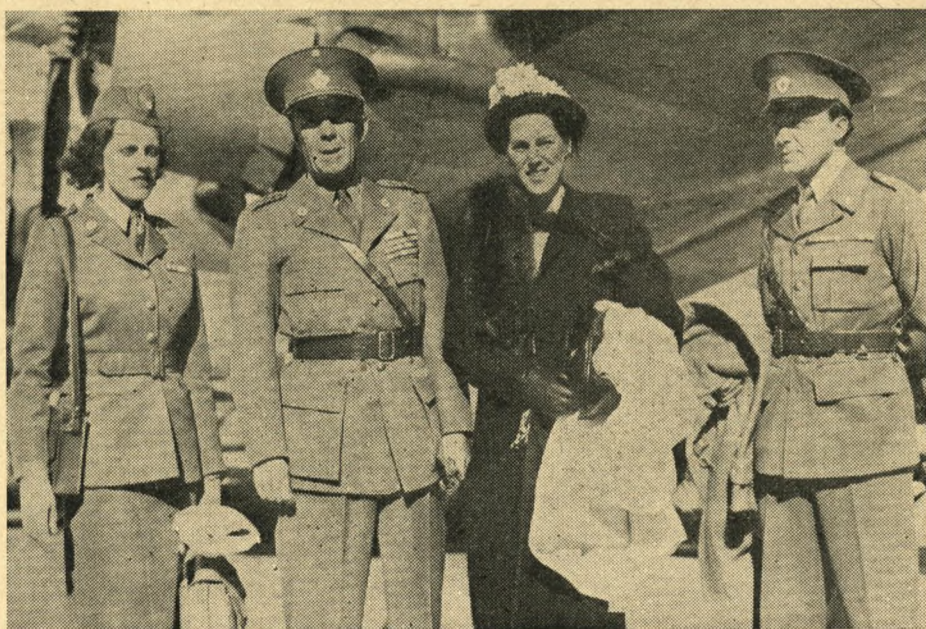
Kort tid efter begyndte han — ene mand, kun ledsaget af nogle få medarbejdere — sin færd med flyvemaskine til de arabiske lande og til de jødiske myndigheder i Israel. Disse rejser betegner en enestående præstation i den nyere tids politiske historie. Intet arabisk eller jødisk synspunkt kunne undgå mæglerens egen vurdering ved selvsyn på stedet og ved forhandling med de ledende politikere. Bernadotte var ganske upåvirket af al propa-

ganda og al forloren argumentation. Støt og roligt dannede han sig sin mening, alt imens hans flyvemaskine for som skyttelen genneb Orientens politiske væv. Efterhånden prøvede han at stille forslag til den ene og den anden af parterne og afdækkede således sine egne synspunkter. Dette kunne ikke undgå at bringe ham i opposition til begge parter. Østens folk er utilbøjelige til at drøfte kompromisser. »Den, der ikke er med mig, er mod mig« er en sentens, der stadig gælder i Orienten.

Og Bernadotte måtte, som andre, der har søgt at se objektivt og realistisk på Palæstinasagen, høre beskyldninger fra arabisk side for at være pro-jødisk og fra jødisk side for at være pro-arabisk.

Den betænkning, han udarbejdede til Forenede Nationers generalforsamling, og som måske var det sidste dokument, han kom til at underskrive, indeholder en sand og nøgtern vurdering af den politiske situation omkring Palæstina.

Det afsnit, der gør stærkest indtryk, er beretningen om de hundredetusinder arabere, der havde måttet flygte fra den jødiske stats område, og som fristede en kummerlig skæbne i interimistiske flygt-

Den 25. maj 1948 forlod Bernadotte Stockholm for at drage til Palæstina, hvor han ofrede livet i kampen for at gøre vel mod andre

ningelejre. Her blev hans appel til menneskeheden ikke forgæves. Et af generalforsamlingens få positive resultater blev netop iværksættelsen af en international hjælpeaktion for disse flygtninge.

Også de øvrige afsnit vedrørende de politiske forhold i Palæstina og forholdet mellem Israel og dets arabiske naboer står som et lysende eksempel på ærligt politisk undersøgelsesarbejde. Det tjener ikke Forenede Nationer til ære, at betænkningen efterhånden gled i baggrunden til fordel for et kraftløst forslag om fortsat mægling, der i virkeligheden kun bygger på håbet om, at noget vil vise sig.

Bernadotte havde fundet et standpunkt, et standpunkt som alle, der kendte Palæstinaproblemet og ikke var hildet i fordomme, måtte respektere som et sundt grundlag for fredsforhandlinger. En mægler skal vel være objektiv og upartisk, men en mægler uden et velovervejede standpunkt, som på rette tid og sted tilkendes, kan ikke vente at se sit forligsarbejde kronet med held.

Bernadottes standpunkter kunne ikke tjene Israels yderliggående krav. De fandt heller ikke begejstrede tilhængere hos araberne. Han havde blottet urimeligheden i begges yderliggående krav.

Indholdet af hans betænkning har utvivlsomt været kendt i hovedtræk, da han hin septemberdag ubevæbnet og uden eskorte kørte igennem Jerusalem's gader med nogle af sine medarbejdere. Han var advaret mod at færdes således. Men det var ham en fremmed og afskyelig tanke, at en fredens og menneskelighedens tjener skulle vise frygt og færdes under ledsagelse af panservogn og maskingeværer.

En gruppe zionistiske fanatikere kørte i en panservogn på tværs af Bernadottes rute og skød ham ned. Dermed var kronvidnet fjernet fra den tilstundende behandling af Palæstinaspørgsmålet i Paris.

Min virksomhed i F. N.'s Palæstinakommission var afsluttet, før Bernadottes mægling begyndte. Jeg havde håbet at træffe ham ved forsamlingen i Paris. Et par dage før min afrejse kom meddelelsen om hans død. I Paris traf jeg hans medarbejdere opfyldt af dyb sorg — og tillige af bekymring for mordets politiske konsekvenser.

En fredens fyrste var faldet for ufredens håndlangere. Hans værk i Palæstina kaster glans over hans minde og hæder over Norden.

Per Federspiel.

Bernadotte i Frøslev-Lejren

Af pastor Åge E. Damtoft

Bernadotte i samtale med obersturmfører Rennow og den norske pastor Svendsen

En begivenhedsrig tid afføder mindesmærke i et folks historie. Den tyske besættelse af Danmark med alle dens skændselsgerninger kaldte det danske folk til

modstand, og rundt om i vort land er rejst — og bliver rejst — mange mindesmærker for dem, der øvede en indsats. Hver by og hvert samfund har sine mindesmærker for de faldne, som på en særlig måde var knyttet til byen eller samfundet.

Tidligere danske fanger i tyske lejre og fængsler vil samles om at rejse et mindesmærke for en mand, vi skylder, at så mange igen kunne gense deres hjemland og deres kære. Det er mindet for Folke Bernadotte, een af den overståede blod- og rædselstids mest strålende personligheder. En helstøbt mand, der ikke var bange for at sætte sit liv ind for menneskelighed og retfærdighed — og som måtte falde i denne sin indsats, da han forsøgte at løse en ny og vanskelig opgave til redning for mange menneskeliv.

Har man set Folke Bernadotte, glemmer man ham aldrig. Kammerater fra tyske lejre fortæller, hvordan de tyske bødler blev myge og små, når Bernadotte kom og så, hvad han ville. Han var i besiddelse af en sjælsadel, som selv disse brutale og hensynsløse mennesker måtte bøje sig for.

I Frøslev-lejren fik vi også anledning til at se hans stoute skikkelse. De første svenske »Røde-Kors«-transporter gav os et indtryk af, at denne mand var i besiddelse af et »sesam«, som kunne overvinde pigtråd og fængselsporte og bringe udpinte mennesker i sikkerhed.

De første busser kom ved nattetide, og gennem vinduesskoddernes sprækker kunne vi i det bådende lys fra projektørerne se fangekammerater blive transporteret til sygebarakken og andre barakker. At en fangelejr under sådanne omstændigheder bliver meget nysgerrig, kan man let forstå. En dansk prins, der deltog i transportarbejdet, blev en dag, da han stod på den anden side af hegnet, spurgt: »Du prins, hvornår er krigen forbi? Han ry-stede smilende på hovedet, hans chefs arbejde måtte ikke forstyrres og tilintetgøres på grund af en indiskretion.

Da Folke Bernadotte kom til lejren i Frøslev, skuffede han os ikke. Hans personlighed vakte tiltro og tillid. Vi glemmer aldrig den dag, da Bernadotte kom ud fra sygebarakken. Danske og norske fanger stod opstillet på den store plads foran »tårnet«. Man havde lyst til at hylde greven, men der måtte ikke råbes hurra. Da begyndte man ganske spontant at fløjte: »Du gamla, du fria«.

Folke Bernadotte blev synlig bevæget over denne hyldelse, og han nikkede og sagde: »Nu varer det ikke så længe.«

Vi kan diskutere, hvor mindesmærket skal stå, og hvordan det skal se ud. Men et mindesmærke vil vi alle gerne være med til at rejse for denne mand.

Det ville vel være naturligt, at det kom til at stå ved korsvejen ved Krusaa, hvor så mange forpinte, håbløse og modløse mennesker igen fik mod til at tro på livet — og tro på, at sandhed og retfærdighed dog til sidst vil sejre. Det er udenfor al tvivl, at Bernadottes stordåd blev årsagen til, at mange danske kvinder og mænd kunne gense deres fædreland og føle lykken ved at være mennesker — og danske.

TO BØGER af og om BERNADOTTE

Af Adjunkt Arne Nielsen, Aalborg

Under sit arbejde for at hjemføre danske og norske koncentrationslejr-fanger førte Bernadotte et stort antal forhandlinger og samtaler.

Her ses han i Friedrichsruhe ved Hamborg i samtale med gode hjælpere

Folke Bernadotte: I Stedet for Vaaben. Gyldendal 1948. 221 sider, kr. 10.75.

»Jeg hører til de mennesker, der under hele deres opvækst har levet i et stille og kærligt milieu. Og jeg har senere i livet fået så megen lykke, at jeg burde henregnes til forbrydernes og de asicoales lag, hvis jeg ikke på en eller anden måde prøvede at lade mennesker få del i den lykke og harmoni, der i så rigt mål er blevet mig til del.«

Med denne kraftigt formulerede motivering for sin humanitære virksomhed åbner Folke Bernadotte sin sidste bog: *I Stedet for Vaaben*.

Imidlertid er det en erkendelse, som han åbenbart først i en meget moden alder er kommet til, eftersom han selv fortæller, at såvel hans virksomhed i Røde Kors som i spejderbevægelsen slet ikke er opgaver, han har stilet mod, men noget, han er kommet ind i på andres opfordring. Som ung livsglad kavalleriofficer og senere som forretningsmand drømte han ikke om at ende som Røde-Kors-general. Selv mener han, at en svær sygdom, som han led af i flere år, ved at henlede hans tanker på alvorlige ting var den direkte forberedelse til hans senere gerning. Hvorom alting er, Bernadotte viste sig i fremragende grad i besiddelse af de egenskaber, som er nødvendige for en virkelig menneskehedens tjener: Hæderlighed, varmhjertethed og beslutsomhed.

I bogen beretter han om mennesker,

han mødte, og ting, han så, fra den 2. verdenskrigs begyndelse til han den 10. juli 1948 befinder sig i sin hvide flyvemaskine med det røde kors over det blå Middelhav på vej til F.N. for at forelægge en plan om Palæstina. Hans egen indsats i dette tidsrum går der let hen over, især befrielsen af koncentrationslejr-fangerne, som han tidligere har skildret i sin bog »Sidste Akt« (udsolgt).

Vi følger Bernadotte til Göteborg 1943, hvor han forestod den første udveksling af syge og sårede krigsfanger på svensk jord, til Genève i 1944 for at forhandle om udvekslinger i endnu større målestok, på besøg hos den russiske gesandt i Stockholm, madame Kollontay, hos tyske embedsmænd i det bombehærgede Berlin, hos russiske og jugoslaviske krigsfanger i det befriede Nordnorge, vi følger ham til

Evakueringsarbejdet hæmmedes stærkt af styrtflyvernes tiltagende virksomhed. Gang på gang måtte transporterne standse op og gøre klar til at bringe de syge i sikkerhed i skovene.

det slagne Tyskland og møder dets nye mænd såvel som besættelsesmagternes ledende personligheder, til Røde-Kors-konferencen i Belgrad, det hærgede Nordfinland, Østeuropas ruinhobe og sultende menneskemasser, til Ankara og Athen.

Interessant er især hans vurdering af mentaliteten i det »fjerde rige«, der munder ud i overbevisningen om, at vestmagterne har forspildt deres muligheder for at få noget godt ud af situationen i Tyskland. Man har, med en engelsk generals ord, gjort to fejl: sendt for dårligt et materiale af embedsmænd, civile som militære, til Tyskland, og overgivet den tyske civile administration til tyskerne selv på et altfor tidligt tidspunkt. I østzonen har russerne med deres hårdhændede politik haft held til at skabe mere ordnede tilstande, men denne politik har jo sine alvorlige skyggesider.

Hvor Bernadottes personlige sympatier lå i modsætningsforholdet mellem øst og vest, lades man ikke i tvivl om. Han havde sin rod i det vestlige demokrati og det konstitutionelle demokrati. Endda i så høj grad, at han synes at overse, at hvad der efter krigen er sket i Østeuropa ikke blot er russer-politik, men også tildels er folkenes reaktion mod de tidligere feudaldiktaturer.

Det tjener ham til ære, at han alligevel altid i sin hjælpevirksomhed har holdt røde-kors idealet højt: Barmhjertighed mod alle lidende, uden hensyn til deres nationalitet, religion eller politiske overbevisning. Dette kan tusinder af danske koncentrationslejr-fanger bevidne.

Dr. Arnoldsen instruerer i skoven ved Friedrichsruhe et stort antal chauffører, umiddelbart for den store aktion satte ind

Folke Bernadotte: Drengene og Spejderliv. Gyldendal 1946. 127 sider. Kr. 6,75.

Forud for røde-kors-perioden gjorde Bernadotte en indsats i den svenske spejderbevægelse. Denne bog bringer hans betragtninger over drengelopdragelse, særlig som den former sig i spejderbevægelsen.

Første afsnit er henvendt til drengenes forældre. Der diskuteres forskellige former for opdragelse, sportens store betydning påpeges. Der gives mange eksempler fra ægteparret Bernadottes samliv med deres drenge. Fru Etelle Bernadotte får ordet på nogle sider for at sige sin mening om problemerne, og det er ikke det mindst værdifulde i bogen. Det er ikke et par lærde pædagoger, men et par sundt tænkende forældre, der taler til andre forældre.

Bogens andet afsnit henvender sig derimod væsentligst til spejderlederne. Spejderlovens bud katekiseres, bevægelsens historie opridses, jamborees og andre store spejderstævner rulles som en film for vore øjne, lederuddannelsen diskuteres — man mærker, at Folke Bernadotte selv er spejder med liv og sjæl.

Atter og atter understreges det, at spejderbevægelsen har et højere mål end at more fantasifulde drenge, formålet er at skabe gode drenge, små mandfolk, der senere kan blive dygtige samfundsborgere og bevidste verdensborgere, for hvem verdensfreden er et fast mål. Egoismen, den personlige som den nationale, er bandlyst mellem spejdere, klassehovmod og dito-misundelse ligeså. Ved sin stærke understregning af dette princip knytter Bernadotte an til den livsanskuelse, der gjorde ham til de 19.000 koncentrationslejrfangers redningsmand og mægler i Palæstina.

Einar Rimmerfors: Folke Bernadotte. De Unges Forlag, 1948. 112 sider. kr. 5,75.

I denne bog forsøger den svenske socialsekretær Rimmerfors at give en biografi af Bernadotte, som han gennem en årække har arbejdet sammen med på det humanitære felt.

Rimmerfors har sikkert selv indlagt sig stor fortjeneste for sin virksomhed i krigs- og efterkrigsårene, men han har ikke forøget denne fortjeneste ved sin bog.

Beretningen om Bernadottes barndom og ungdom vrimler med små tamme anekdoter om hans »svar« i visse situationer, hans hunde og heste, lutter trivialiteter, der kun bliver »interessante«, når det drejer sig om fyrstelige personer. Af værdi for forståelsen af personen Bernadottes senere gerning er der næppe andet end påpegningen af, at han er vokset op i et religiøst og smukt harmonisk hjem.

I skolemesterstil og med pædagogisk hævet pegefingert påviser Rimmerfors på hver side, hvorledes denne store mand troede på Gud, »så det må vi også gøre,

Talrige SS-mænd fik af hovedledelsen overdraget det hverv at overvåge transporterne. De viste sig under dette arbejde gennemgående fra den pænere side. Flere af dem viste dog panisk skræk for ikke at komme hurtigt nok væk fra fronten, der kendeligt rykkede nærmere. Yderst th. en dansk CB'er.

børn!« Bogen er skrevet for kristen ungdom. Beretningen om Bernadottes indsats for koncentrationslejrenes fanger og som fredsmægler i Palæstina, det som vi kender og agter ham for, optager kun godt en tredjedel af bogen.

Den moraliserende og propagerende hensigt ligger så åbent i dagen, at man forstemmes.

Folke Bernadottes Æresbog. Carit Andersens Forlag, 1945. 117 sider, kr. 12,75.

I befrielsesåret udgav Carit Andersens forlag dette smukt udstyrede og rigt illustrerede værk som en æresbog for den mand, der nys havde gjort Danmark og Norge så uvurderlige tjenester.

At læse den nu, snart 4 år efter, er atter at gribes af de hede strømninger af had mod voldsregimentet og lykke over vor og Norges relativt smertesløse befrielse, den glødende sorg over de kammeraters skæbne, der ikke mere kom hjem, og af *det store gensyn* — gensynet med de mange, vi havde anset for fortabt, med vor egen familie, med fædrelandet, med det befriede Danmark i majmåneds sol.

Således er der ingen mere, der skriver om befrielsens forår. Vore hjerter er tørret ind. Tvivl, fortvivlelse, skamfuldhed — det er de bitre blomster, vi planter på gravene.

Der tales ikke så meget om Folke Bernadotte i denne bog som om de ulykkelige, han reddede ud af det tyske helvede, og bedre kan hans indsats ikke belyses. Svenskeren major Frykman skriver om de hvide bussers indsats, og glemmer ikke den afgørende rolle, Dansk Røde Kors' busdetachment også kom til at spille i befriel-

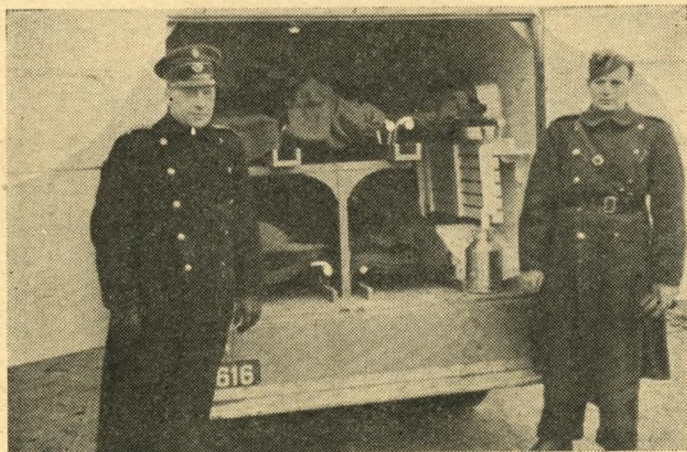
De mest medtagne fanger blev transporteret i sygebiler, der var forsynet med bårer i 2 etager. Andre fanger kunne sidde op i rutebilerne, der var hidkaldt fra store dele af Danmark.

sen af danske og norske fanger. Professor Seip fra Oslo skildrer aktionen, som den tog sig ud fra hans forvisningssted i nærheden af Berlin, redaktør Kate Fleuron — vor varmhjertede trofaste Kate — fortæller, hvorledes den fantastiske redning tog sig ud i projektorbelysning, set gennem et pigtrådshegn, et billede, man ikke nemt glemmer, chefredaktør Niels Jørgensen bringer en ramt lugtende skildring fra Alt-Garge og Neuengamme — vore dommere burde ha' den stukket op under næsen hver evige dag, de lever — og fortæller den sælsomme historie om, hvorledes rygterne, at danske og norske fanger skulle føres til Danmark og evt. Sverige, allerede grasserede i lejrene i december 44, skønt Bernadotte først indledte sin aktion i Tyskland i februar 45!

Om Bernadotte selv taler den svenske chefredaktør Josephson, der med rette gør opmærksom på, at for at opnå, hvad Bernadotte opnåede, er det ikke nok at være fyrstesøn. Han havde et stort og sikkert kendskab til mennesker og en enestående forhandlingsevne, en djærvhed, der fik ham til at stille større og større krav til overbarbaren Himmler, hver gang han mødte ham til forhandling.

Hvad vi danske end mener om Sveriges stilling under krigen, lad os aldrig glemme, at ikke blot Bernadotte, men hundreder af svenskere ved fangebefrielsen og mange andre lejligheder gjorde Danmarks og Norges sag de største tjenester under krigen.

Arne Nielsen.

CBere og CBUere gjorde et fortjenstfuldt arbejde med at gennemføre sygetransporterne. Flere af dem blev sårede ved angreb af allierede flyvere, der fra luften var ude af stand til at fastslå bilernes nationalitet.

Hilsen til kammeraterne fra Vercors.

Fra landsmødet på rigsdagen blev der til den franske modstandsbevægelse sendt en hilsen til »Frankrigs Ryvangen«, som man er i færd med at rejse i bjergegnene ved Vercors.

Redaktøren af »Pigtraad«, kommunelærer Johs. Fosmark, fremsatte forslaget om at sende denne hilsen til den franske maquis, og samtlige deltagere underskrev hilsenen, der videresendes gennem den franske ambassade i København, ledsaget af et pengebeløb.

Monumentet i Vercors vil derefter også bære Danmarks navn.

Historien om Vercors er følgende:

I juni 1944 organiserede nogle tusinde franskmænd, unge mænd fra provinsen Dauphiné og hjemsendte soldater fra den tidligere alpehær, en militær modstandsorganisation i Vercorsbjergenes naturfæstning. Det var ingen ventegruppe. Den gik til aktion straks for at afskære tyskernes forsyningslinjer og for at true deres venstre flanke. Den var rede til at følge de ordrer, der måtte blive sendt den gennem æteren, tværs over frontlinjen. Den nåede sit mål: at forstyrre tyskerne, medens de kæmpede mod invasionstrapperne, og at binde betydelige tyske styrker.

Den 13. juni begyndte de tyske tropper et kraftigt angreb mod bjerghæren ved St. Nizier. De blev slået af de tilfældigt bevæbnede franskmænd og gik tilbage til Grenoble med hårde tab. Den 15. juni angreb de atter. De stormede landsbyen St. Nizier ig brændte den af. Men de formåede ikke at trænge længere frem. Først den 21. juli kunne de indlede hovedangrebet. 30.000 tyskere løb storm mod 4500 modstandsfolk, hvoraf mange aldrig havde været soldater. Mange var uden ammunition!

40 svæveplaner landsatte en batallion SS-soldater midt i den franske forsvarslinie, der holdt til presset i 14 dage. Kampene bølgede frem og tilbage på bjergplateauet. Efter hvert fremstød massakrerede tyskerne metodisk alle fanger. De henrettede bl. a. 24 sårede soldater, der havde gemt sig i en grotte.

Da SS forlod Vercorsplateauet, var henvend 700 franske mænd og kvinder dræbt. Adskillige var blevet tortureret. Hønvød tusind huse var brændt af.

Til kammerater i hele landet

Skal vi endnu engang række hinanden hånden?

Ved Kruså mejeri fik tusinder af fanger det første måltid mad på dansk grund efter hjemkomsten. Her ses en flok fanger fra Ravensbrück ved bordene udenfor mejeriet. Nogle få skridt herfra rejses monumentet for Folke Bernadotte.

Vi vil rejse et monument for greve Folke Bernadotte, og vi skal være med — allesammen. Der er ikke sat nogen grænse for minimumsbidrag, det er jo slet ikke det, der er det væsentlige; det gælder først og fremmest om, at komiteen kan komme i forbindelse med alle, der ønsker at ofre nogle timer af deres tid på arbejdet; derfor er komiteens medlemmer spredt over det ganske land, og I skal hjælpe med til at etablere et godt samarbejde, således at vi på en smuk og værdig måde kan nå et godt resultat. —

I København er arbejdet i det væsentligste fordelt, og her bliver den omtalte mindeudsendelse midtpunktet i arrangementerne.

Men det er ikke, og må ikke være noget københavnerforetagende. — Ved drøftelse med provinskammeraterne har vi derfor besluttet at lægge provinsarbejdet i provinskammeraternes egne Hænder og så stole på, at de vil finde hinanden i et godt samarbejde.

I kan se medlemslisten andetstede i bladet. Hvis Du vil være med, så henvend Dig til en af komitemedlemmerne, der har fået nødvendigt kvitteringsmateriale, fuldmagt m. v. —

Bedst vil det være, hvis indsamlingen sker fortrinsvis blandt tidligere fangekammerater, tidligere modstandsfolk, i fangesammenslutninger eller ved sammenkomster, arrangeret af tidligere fanger fra besættelsestiden, og det må her være en ufravigelig regel, at disse sammenkomster arrangeres under smukke, værdige former.

Fra alle sider er komiteen blevet anmodet om at fastslå, at man ikke ønsker tombola, lotteri eller andet, der ikke passer til formålet.

Komiteen har til provinsens medlemmer sendt en »fordelingsplan« — anslået et beløb for hver by eller

Dette blev den sidste station for tusinder, af Neuengamme-kammeraterne. Det er ikke overdrivelse at sige, at Bernadottes aktion frelste et stort antal danske og norske fanger fra dette uhyggelige rum.

distrikt, som det ville være ønskeligt at nå. — Nogle vil måske ikke nå det, andre vil måske nå det dobbelte. Indsamlingen skal være afsluttet den 15. april d. å.

Skal vi endnu engang række hinanden hånden — allesammen — og i fællesskab hædre den mand, der måske reddede vort liv — og senere døde i en fredens kamp for andre. —

Arne Zachariassen.
Komiteens sekretær

Indsamlingens
gironummer er

422

Adresse:

St. Kanikestræde 10
København K

Pigtraad

Organ for
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND OG
LANDSFORENINGEN AF
BESÆTTELSESTIDENS
POLITISKE FANGER

Redaktør:
Johs. Fosmark, Slagelsegade 9. 2., Øbro 8537.

Forretningsfører:
H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137 Charl., Ord. 5075.

Tryk:
Hak Jørgensen, Sturlasgade 14, Kbhvn. S.

Et Monument for Bernadotte

*Vi vil rejse et hædersmonument ved
den danske grænse*

Greve Folke Bernadotte har reddet mange tusinde danske og norske kvinder og mænd fra døden i koncentrationslejrene, og lige så mange kan takke ham for, at de i dag har genvundet helbredet — fordi fangenskabets afkortedes ved hans bistand.

Da han havde fuldendt sit storværk — at hjemføre os fra det nazistiske helvede — påtog han sig straks den næste store opgave — i Palæstina — og faldt på ærens mark.

Ingen fortjener mere end han et mindesmærke — et monument — som tak for, hvad han, med fare for sit eget liv har betydet for os — for vort land — ja, for hele den civiliserede verden.

Tidligere fanger fra besættelsestiden bør rejse dette monument for greve Folke Bernadotte, og det må anses for naturligt, at den komite, der skal påtage sig denne opgave, sammensættes af repræsentanter fra alle de fangeleje, hvis danske og norske fanger er blevet befriet ved Folke Bernadottes hjælp, og at man samler alle kræfterne om opgaven. Det skal og må være os alle, der står sammen her — ligesom den gang. — Under forberedelserne af sagen har det vist sig, at flere — både enkeltpersoner og fangeforeninger — har påbegyndt et arbejde for at løse opgaven. Det kan kun vække glæde, at flere har fundet tanken naturlig og selvfølgelig.

Det var Frøslevforeningen, der først tog initiativet, senere vore kammerater Darling og Boeck fra Hillerød, og endelig har der i Jylland været kræfter i bevægelse. — Men nu er alle disse gode kræfter samlet under eet — i een stor landskomité, hvor Provinsen og København er ligelig repræsenteret, og hvor hvert enkelt medlem — ikke blot er et navn, men en arbejdskraft, der skal yde en indsats for den smukke sag.

Hendes majestæt dronning Alexandrine har indvilget i at være komiteens protektrice, og prins Gorm, der arbejdede aktivt i modstandsbevægelsen, er komiteens præsident.

Som optakt til landsindsamlingen afholdes der torsdag den 31. marts kl. 20 i Statsradiofoniens koncertsal en stor mindefest.

Programmet er ikke endelig fastlagt, men så meget kan siges på nuværende tidspunkt, at det bliver en smuk og stilfuld fest, hvor norske, svenske og danske kunstnere vil medvirke. Festen søges transmitteret over norske og svenske stationer.

Chefen for hjemmевærnet, oberst S. E. Johnstad-Møller, som vi alle kender fra Neuengamme, tolker Danmarks tak. Forfatteren Halfdan Rasmussen har skrevet et fremragende digt, der vil blive reciteret af sceneinstruktør ved det kgl. teater Svend Metling.

Arne Zachariassens Neuengammesang vil blive sunget, og Leo Hansens strygekvartet spiller musik af Carl Nielsen, så aftenen vil helt igennem bringe Danmarks tak til Bernadotte på en smuk og stilfuld måde.

Selvfølgelig vil grevinde Bernadotte og prins Carl af Sverige blive indbudt.

Udover denne mindefest ligger to ting fast:

1. Et smukt og værdigt minde skal rejses for greve Folke Bernadotte ved korsvejen ved Kruså, hvor alle Bernadottes hvide busser passerede med norske og danske fanger på vej hjem til friheden. —
2. At vi tidligere fanger bør og kan skaffe de ca. 125.000 kroner, der kræves for at rejse et værdigt minde. —

Alle I tusinder, der er Bernadotte tak skyldig: Mangt og meget har vi måske været uenige om siden befrielsen, men eet er vi til gengæld fuldt og helt enige om, at vi vil rejse et minde, og at vi alle vil være med!

Tro ikke, at et dyrt og knirkende administrationsapparat står bag ved denne indsamling, der selvfølgelig er under behørig kontrol. Vi har ingen lønnede folk, der skal betales af de indkomne midler, idet al assistance er gratis.

Send dit beløb til postgiro nr. 422, statsautoriseret revisor H. C. Steen Hansen, Store Kannikestræde 10, København K.

H. Kornbeck.

Til Århus og Hvidsten

I dagene 21. og 22. maj afholder tidligere internerede en udflugt til Århus og Hvidsten. Der er lagt et storslået program for hele turen, der ledes af Frøslev-foreningens formand fabrikant V. Clemmensen. Vi skal i næste nummer meddele det udførlige program, der ser meget tillokkende ud, men vi meddeler dette, så man allerede nu kan reservere dagene. Prisen for de to dage er ialt 35 kr.

Man kan tilmelde sig hos Frøslev-foreningens kasserer Heinrich Winter, Slotsherrensvej 53, Vanløse, Damsø 322.

Komiteen for Rejsning af et Monument for Greve Folke Bernadotte

Den foreløbige komité består af følgende:

Forretningsudvalg:

Per Federspiel
fhv. Minister, Landsretss.
Formand

Fl. B. Larsen
Kapt. Kontorch. Krigsmin.
Næstformand

H. C. Steen Hansen
statsaut. Revisor
Kasserer

Arne Zachariassen
Direktør
Sekretær

P. Brondt
Vicepolitiinspektør

V. Clemmensen
Fabrikant

Kaj V. Dahl
Konsul, Sagfører, Horsens

Sv. Darling
Cigarhandler, Hillerød

Johs. Fosmark
Kommunelærer

F. M. Fritsche
Fabrikant

H. H. Koch
Depart. chef Socialmin.

H. Kornbeck
Arkitekt M.D.A.

H. Rambusch
Landsretss. Esbjerg

Aage Schoch
Redaktør

Presseudvalg:

Per Federspiel

Aage Schoch

Kunstnerisk Udvalg - Mindefesten

H. Kornbeck

Arne Zachariassen

Øvrige Bestyrelsesmedlemmer:

København:

Arthur Dahl

Vicepolitichef

J. Rudolf Dahl
Dir. i Udenrigsmin.

P. M. Digmann
Kaptajn

Fru Ingrid Dreyer

Mogens Fog
Professor

Fru Silvio Fugl

Kai Hammerich
Kommandør
Præsident f. Dansk røde Kors

Johan Holse
Købmand

E. Jacobsen
Fuldm.

Niels Jørgensen
Chef-Redaktør

H. Krause
Kriminaloverbetjent

O. Marcher
Civilbetjent

Fru Læge Martensen-Larsen

E. Mellerup
Politiinspektør

O. Meyer
Civilingeniør

O. Mikkelsen
Professor

E. Johnstad-Møller
Oberst, Chef f. Hjemmeværnet

Moris Oppenheim
Overretssagf.

Heinrich Winter
Kasserer

Øvrige Sjælland:

B. Boeck
Amtsfuldm. cand. jur.
Hillerød

P. Kragh
Hospitalsinsp.
Skelskør

O. Leth
Bibliotekar
Sorø

Fyen:

Børge Næsted
Læge
Odense

Jylland:

Paul Holt
forhv. Folketingsmand
Seminarieforstander
Århus

L. Kæraa
Tandtekn. mester
Århus

E. Damtoft
Præst
Aalborg

Viggo Gram
Læge
Fredericia

Malling Jacobsen
Ritmester, Grænsegendarm
Graasten

P. Marcussen
Højskoleforstander
Graasten

M. Høirup
Skolebestyrer
Grindsted

Julie Them
Boghandler
Horsens

Kaj Ibsen
Arbm.
Kolding

O. W. Olesen
Boghandler
Randers

Grevinde Lilly Rantzau
Rosenvold

P. Møller
Direktør
Skive

J. P. Jensen
Overbetjent
Thisted

H. Schlanbusch
Politifuldm.
Vejle

H. Thestrup
Kriminaldommer
Viborg

MINDEFEST FOR

Greve Folke Bernadotte

i Statsradiofoniens koncertsal torsdag den 31. marts kl. 20

Protektrice: Hendes Majestæt Dronning Alexandrine.

Præsident: Hans Højhed Prins Gorm

Præsentation ved Redaktør Gunnar Hansen

Indledning: fhv. Minister Per Federspiel

✧

*Danmarks Tak*Oberst S. E. Johnstad-Møller,
Chef for Hjemmeværnet.

Der er et yndigt Land (1. Vers)

✧

Norsk Hyldest

Arnulf Øverland. Digt - Forfatteren.

Ja vi elsker dette landet (1. Vers)

Sæverud: Kæmpeslotten
Radiorkestret

✧

Dansk Hyldest

Halfdan Rasmussen.

Sceneinstruktør v. det kgl. Teater Sv. Methling

✧

Carl Nielsen: Strygekvartet Opus 44 F. Dur
Andante.1. Violin: Leo Hansen. 2. Violin: Niels Borre,
Bratz: G. Frederiksen. Cello: Folmer Norup.*Svensk Hyldest*

Sang

Operasanger ved Stockholms Opera
Sigurd Bjørling
Radiorkestret.

✧

Arne Zachariassen: Neuengammesangen
Kgl. Kammersanger Henry Skjær.
Radioorkestret.

✧

Kaj Nielsen: Dronning Ingrid's Hønnørmarch.
Politi-orkestret: Dirigent Villy Hansen

✧

Sang. Edith Oldrup el. Henry Skjær

✧

Horneman: Bøn for Danmark.
Politi-orkestret. Dirigent Villy Hansen

✧

Knudåge Risager: Frihedssangen.
Politi-orkestret. Dirigent Villy Hansen.

✧

Der skabes et hjemmeværn på 100.000 mand

Af Oberst Johnstad-Møller

Det danske hjemmeværns stab. Siddende ses den kommitterede folketingsmand Frode Jacobsen, bagved står fra venstre stabschefen, kaptajn Jensen, chefen, Johnstad-Møller og adjudanten, premierløjtnant Carlsen

Generalinspektøren for hjemmeværnet, oberst Johnstad-Møller (tidl. Neuengamme) giver en orientering om det aktuelle spørgsmål: hjemmeværnet.

Det frivillige hjemmeværn, således som vi hidtil har kendt det, blev oprettet med en kerne af gamle modstandsfolk, således at en meget stor del af frihedshæren gik over og dannede hjemmeværnsforeningerne og derigennem kom til at fortsætte det forsvarsarbejde, som de havde taget op under besættelsen.

Efter sin oprindelse måtte et hjemmeværn, opstillet på denne måde, naturligvis være besjælet af en kraftig kampånd og kampvilje, og der var grund til at vente, at hjemmeværnsforeningerne ville få en stærk tilslutning fra de fleste kredse i folket og hos de politiske partier på rigsdagen.

Desværre gik det ikke helt sådan, idet man fra visse politiske sider nærrede stor ængstelse for, at et sådant hjemmeværn kunne få politisk slagside. Dog fik foreningerne en hel del støtte, f. eks. fra værnene, fra krigsministeriet og i nogen grad fra befolkningslag af alle slags, og mange stikprøver har vist, at enhver beskyldning mod foreningerne for tilbøjelighed til klik-

kedannelse var forkert. Den største modstand kom fra de dele af pressen, som fra gammel tid var fjendtlig indstillet overfor forsvarstanken og ikke mindst overfor al frivillig våbenopøvelse.

Hjemmeværnsforeningerne havde fra starten en meget stor tilslutning, hvilket dels skyldtes, at frihedskampen endnu den gang havde bevaret sin glorie, og at en kraftig agitation gjorde sig gældende; men da besættelsesårenes ideelle tanke om forsvars- og offervillighed lidt vel hurtigt viste tilbagegang, kunne den første tids store tilslutning ikke helt opretholdes, og da også myndigheders, institutioners og private personers økonomiske støtte stedse blev mindre, kom det også for mange hjemmeværnsfolk til at betyde store økonomiske ofre at forrette tjeneste i hjemmeværnet. — Det må dog siges, at der endnu er tilbage en meget solid kerne, som har været med til at skabe en hjemmeværns-tradition og et uddannelsesgrundlag, som i høj grad kan komme det nye hjemmeværn til gode.

I sommeren 1948 blev loven om hjemmeværnet vedtaget i rigsdagen, og i løbet af efteråret begyndte arbejdet med at føre denne lov ud i livet. Loven er baseret på efterhånden at skabe et hjemmeværn på

100.000 mand, der skal tilvejebringes, dels gennem frivilligheden, dels ved udskrivning og endelig ved at overføre gamle årgange fra værnene til hjemmeværnstjeneste.

Denne rekrutteringsmåde er en lykkelig tanke, thi naturligvis er det fra en ideel betragtning kun godt, at der er skabt muligheder for en frivillig indsats, og man må håbe og vente, at denne frivillighed vil blive benyttet og benyttet på den måde, at alle kredse i vort folk vil slutte op om den. Da vi imidlertid har erfaringer for, at forsvarsviljen i Danmark kan være udsat for betydelige svingninger, ville man kunne risikere, at hjemmeværnets tilgang af nyt mandskab ville blive ujævn og med ujævnheden ville sandsynligvis også komme en politisk og social skævhed. Derfor er det godt, at de andre veje står åbne for at sikre en konstant tilgang. De hjemmeværnspligtiges antal vil altid komme til at afhænge af, hvor stor en ordinær udskrivning til værnene, der vil finde sted, idet det er hensigten til hjemmeværnet at udskrive de våbenduelige mænd, som ikke på anden måde kommer til at aftjene deres værnepligt.

De gamle årgange vil give hjemmeværnet en betydelig kampkraft og vil bringe hjemmeværnet i en vis lighed med den værneordning, som man kender i Schweiz og som fra så mange sider i Danmark er blevet betragtet som noget ideelt.

Nu må man jo imidlertid gøre sig klart, at forholdene i Schweiz ikke direkte kan overføres på Danmark, idet Schweiz' geografiske natur giver landet en stor defensiv mulighed, som det flade, let tilgængelige og overalt passable danske terrain ikke besidder.

Vel er mulighederne for at gøre hjemmeværnet stærkt og kampdueligt i høj grad tilstede, men det er ikke hensigten at bygge hjemmeværnet op som en moderne hær — det er og kan kun blive et supplement til den egentlige hær med alle en moderne hærs specielle og komplicerede våben og kampmidler.

I løbet af få måneder vil de første formationer efter den nye lov blive stillet op, og de første, der vli blive indrulleret, er de gamle hjemmeværnsfolk, der ønsker fremdeles at tjene som hjemmeværnssol-

dater. Det har været naturligt at begynde med disse frivillige, fordi hjemmeværnsforeningerne naturligvis ikke vedblivende kunne bestå, når staten havde påtaget sig hjemmeværnsopgaven, og derfor måtte man begynde med at afløse de eksisterende hjemmeværnsforeninger med deres materiel og en forhåbentlig stor del af deres veluddannede mandskab. Herved er endnu en stor fordel opnået, idet man nemlig fra hjemmeværnsforeningerne har kunnet sikre sig en stor værdifuld tilgang af befalingsmænd, som dels har gjort sig meget fordelagtig bemærket under modstandskampen, og dels er blevet trænet i hjemmeværnsarbejde.

Netop i disse dage foregår rundt i landet udfyldningen og indsendelsen af optagelsesbegæring for frivillige, og vi har haft den glæde allerede nu at kunne konstatere, at interessen for det nye hjemmeværn er stor i de gamle foreninger, og at der endvidere må regnes med en betydelig tilgang af nye frivillige.

Disse få linier er ikke ment som en opfordring til mine gamle kammerater om at træde ind i hjemmeværnet, men som en orientering om, hvad hjemmeværnet er.

Problemet »hjemmeværnet« er jo i øjeblikket temmeligt aktuelt, og I kan næsten hver dag i aviserne læse et og nadet om, hvad der sker, og hvad der forestår; derfor har jeg ment, at denne orientering foreløbig vil være tilstrækkelig.

Johnstad-Møller.

Sammenslutning i Ungarn

I Ungarn er der sket en sammenslutning af to af frihedsbevægelsens organisationer. Det drejer sig om »Foreningen af tidligere politiske fanger« og »Frihedskampens venner«.

Den nye organisation, der tæller 125.000 medlemmer, kalder sig »Frihedens forkæmpere«. Den spiller en fremtrædende rolle i Ungarns politiske liv.

Foreningen har sat sig som mål at mobilisere alle kræfter til genopbygningen til styrkelsen af demokratiet i Ungarn.

Man har afholdt en udstilling, der viste de politiske fangers kamp.

Mindet om en god ven

Kartoffelskrælleriet - fæstningsarbejde - kommunehospitalet

Emil Scharnweber, Nyborg, skriver nogle mindeord om hans kammerat Otto Christensen fra Neuengamme-Versen.

Atter har døden revet en af vore venner fra den illegale tid bort. Otto Christensen havde mange venner, eller måske rettere: der var mange, der følte, at han var deres ven. — Han ejede, syntes vi, næsten alle de egenskaber, der kendetegner den gode ven. Han var djærv, åben, trofast og uselvsk. — Den, der skriver disse linjer, kom rigtig til at kende ham, da vi i november 1944 førtes på transport fra Neuengamme og ud til Versenlejren ved den hollandske grænse.

Vi to fik der et venskab for livet, døde ondt og godt sammen, hvis der overhovedet kunne være tale om noget godt i det helvede, vi måtte igennem. Da vi efter en måneds forløb var på gravens rand, kom vi i kartoffelskrælleriet. Selvom det også var anstrengende arbejde, var vi dog forskånet for kulden.

En morgen i januar 1945 blev vi begge af den tyske S.S. køkkenchef smidt ud med slag og knubs, vi skulle på fæstnings-

arbejde, brølede han. — Otto, der på dette tidspunkt gik med en alvorlig lungehindebetændelse, sagde til mig: Nu er jeg en død mand om nogle dage. Dette kan jeg ikke holde til. Jeg selv fejlede intet udover gigt og den legemlige afkræftelse. — Gode råd var dyre, jeg fik dog udvirket, at vi kom tilbage til vort arbejde igen. —

I denne tid er der dyb sorg i mange venners hjerter, dog mest i hjemmet, Mejlgade 46 i Århus. Otto, der elskede sin hustru og to børn, talte ofte om dem derude, angsten for deres skæbne optog hans sind. Efter sin hjemkomst har han været syg, dog troede vi, han med tiden ville genvinde sit helbred, det skulle desværre gå anderledes.

Det sidste brev, jeg modtog fra ham, var en julehilsen fra Kommunehospitalet, hvor han var patient. Dog troede jeg ikke, hans sidste time snart var nær. En af Danmarks trofaste sønner er gået hjem, men hans navn, hans ånd, hans minde vil leve iblandt os.

*Emil Scharnweber, Nyborg,
fhv. Neuengammefange nr. 60856.*

Neuengamme i dag er befolket af de mænd, der svang kniplerne over europas frihedshær bag pigtråd.

De sidder der for at afsone den straf, som domstolene har idømt dem efter en omhyggelig retshandling

Europa i en nøddeskal - i Nordsjælland

Leo Kari skildrer tanker og oplevelser fra Gurrehus, hvor frihedskæmpere fra mange lande kappedes om at samle sundhed på den fredfyldte nordsjællandske plet.

Har Gurrehus på nogen måde haft betydning for den mellemfolkelige forståelse? spørges der. Solen står nu lige over lysningen og bager mig ind i ansigtet. Jeg lukker øjnene og smiler, både over spørgsmålet og af tilfredshed over nuets gode væren. Der dufter af græs, harpiks og mos. Solen lokker mig til at knappe frakken op. Ja, ja, sukker jeg, både til spørgsmålet og solen.

I var ikke helt, som vi havde forestillet os, I norske nordmænd. Lette til vrede — men også til smil — et blått øje faldt der af, megen snaps blev omsat i Gurre under jeres ophold. Nå ja, I var jo mennesker, gudskelov! Og hvem kunne vel også have levet op til de højder, vi havde anbragt jer, vore norske brødre? Husk på hvilken glorie og nimbus, der omgav jer under besættelsesårene. *Norge i vore hjerter*, det var sandelig ingen frase dengang. *Norske tilstande*, for mange herhjemme til at begynde med skrækkens gloser, men efterhånden helt klart en ærefuld betegnelse, som sluttelig også blev Danmarks hæder. Og vi har stadig Norge i vore hjerter. Vi ser hen til jer, vore norske venner, vi lytter efter Norges stemme, i kampen for freden vil vi ikke undvære jer. Nordmand er fremdeles en hæderstitel.

Frankrig, netop sådan havde vi ventet dine sønner, stolte, men ikke overmodige; høflige, men ikke underdanige; livfulde og umiddelbare — kort sagt, franskmænd! Da Frankrig faldt, hvor følte vi os besveget. Norge kæmpede, det lille Norge evnede bedre at stå imod end Frankrig, engang verdens største magt. Men din storhed var ikke imperiet, ikke kejseren, men menneskerettighederne, frihedsbudskabet; ikke den materielle magts kolde stål, men åndens levende tradition. Og dine sønner og døtre sveg ikke dine stolte traditioner, Frankrig. Helt fra bunden af en nations ydmygelser tog de kampen op og førte den til sejr. *Maquien*, kulturkampen og

den brede folkelige modstand så vi vokse frem. Den store sorte plet på europakortet fyldtes atter med gallisk liv. Hvad Norge var for Skandinavien under krigens hårde år, har Frankrig været for Europa under en stormfuld epoke. Er den tid nu forbi? Uroligt ser man uheldssvangre varslere. Korset, der blev brudt, samles på en ny og forvredet måde. Er friheden i fare i Frankrig? Nej, vi, der lærte dine sønner at kende, er ikke ængstelige. Vi stoler på jer, franske venner og brødre!

Ligestraks bekræftede englænderne alle vore værste forestillinger. Arrogante, nedladende og selvbevidste. Minsandten om ikke en lang rækel af en sergentsnude beordrede søster Karen til at bære hans tunge kuffert op på værelset. Men de kom jo snart ned på jorden, de gode briter. De opdagede, at Danmark ikke var befolket af negre eller farvede folk — dette være sagt uden ringeste antydning af fornærmelse mod negre! Måtte fornærmelsen vende sig mod alle, som af uvidenhed indbilder sig, at hudfarve gør dem bedre! Og hvor var englænderne indtagende, da de først var befriet for den vrangforestilling, at Danmark er en art halvkoloni. Sportsånd, kammeratskab, gode tabere i intelligensprøver og flotte vindere i bordtennis. Og Smith, sergenten, han var nu god nok, han lånte mig engang sin regnfrakke! Skotten var ikke nærig, Walesmanden ikke sentimental, Londoneren ikke hårdkogt — de var allesammen gode nok. Hvem husker ikke de uforlignelige humørsprederer mr. Atkins og mr. Parker? En hilsen til jer, som glemte, at I var invalider og — hvad mere er — også fik os til at glemme det. Og I var heller ikke invalider. I har en arm i min, et ben i mit, og der er flere, hvor de kommer fral Venskabet på Gurrehus er kun en enkelt knude i det vældige net af kammeratskab, der voksede fra af den fælles kamp hele verden over.

Tjekiske kammerater! I var tilbageholdende, stille og sympatiske. Vi nærer stor respekt for jeres indsats. I smagte tidligt ufrihedens brød. Der er nogle som mener, af I nu, af iver for at holde friheden, går

så vidt at spærre den inde. Tjekiske kammerater! Vi tror dem ikke, vi kender jer, vi har ikke glemt jeres ærefulde traditioner. De knuste jeres hænder. De bortførte jeres børn. De dræbte jeres kvinder. De sprængte jeres byer. Men de kuede aldrig jeres ånd. I timevis tvang tyskerne *Julius Futsjik* til at sidde med bøjedede knæ og ansigtet vendt mod muren. »Men hvem kan tvinge tankerne til at sidde ret?« skrev den dødsdømte kommunist kort før rebet strammede sig om halsen.

Hos vore nederlandske venner genkendte vi alle de små folks skødesynder: Partikularisme, selvgothed, smålighed — kort sagt, alle vore egne fejl! Hollænderne levede stadig under jorden. De stak hovederne sammen og skumlede. Fandt at maden kunne have været bedre, øllet rigeligere og det hele mere velorganiseret. Og i Holland er der renere og blomster er billigere... Ja, ja, vi må ikke være for hårde mod vore hollandske venner, kritik os imellem er et tveægget sværd. Blandt belgierne var der en rigtig vigtigper... hvad hed han nu? Igen bekræftes, at hovmod står for fald, ikke tale om, at man husker, hvad denne »Jean de Belgique« hed. Derimod glemmer man ikke så let lille flinke »King« Albert Levy, tegneren Jan Budding, filosofen van der Heide. Men nu blander jeg vist sammen på hollændere og belgier? Ligemeget, vi er dog alle europæere! Europa i een verden!

— — —

Jeg havde ventet at finde Gurrehus tomt. Men fra tårnet smeldede mange nationers faner, i stuerne lød mange sprog mellem hverandre. I vrimplen traf jeg flere bekendte, en af dem forklarede mig sammenhængen. Prins Georg havde med en kongelig gestus skænket Gurrehus til Røde Kors på betingelse af, at slottet benyttedes til permanent rekreationshjem for frihedskæmpere.

Hemmeligheden?

Herregud, det hele var slet ikke så indviklet. Man var simpelthen begyndt, ja *begyndt med god vilje*...

Begynde? tænkte jeg. Men hvor? Hvor du går og står, naturligvis. Her og nu. Begynd.

Leo W. Kari.

Rigskancelliet i Berlin stod for Europas kæmpende millioner som symbolet på „den nye orden“, der i stedet for menneskelighed satte kravet om en kadaveragtig lydighed.

Trods talrige bombeangreb klarede bygningerne sig ret godt, så de stod næsten uskadt ved indtagelsen af Berlin.

Nu er bygningerne sprængt i luften — endnu en af nazismens højborge er forsvundet — farhåbentlig for at give plads til noget bedre.

Bladets nyordning

Med landsforeningens ophævelse vil foreningens loves paragraf 14 få en særlig betydning.

Der står her: »Bladet »Pigtraad«, der udgives af »Kammeraternes Hjælpefond« og som er meddelelsesorgan for såvel »Landsforeningen af besættelsestidens politiske fanger« som »Kammeraternes Hjælpefond«, udsendes gratis.«

Da landsforeningens endelige opløsning nu kun er en formsag, vil de kammerater, der får bladet i kraft af deres medlemsskab af landsforeningen, ikke længere modtage det.

Vi siger tak for følgeskabet i de tre år, det har stået på. Der er mange kammerater, der fra tid til anden har

udtrykt deres glæde over, at vi har det bindeled, som bladet efterhånden er blevet.

Medlemmer af landsforeningen, der ønsker vedvarende at få bladet, kan få dette ønske opfyldt ved at udfylde nedenstående indmeldelsesblanket til »Kammeraternes Hjælpefond« og indsende den til fondens kontor, Ordrup Jagtvej 179, Charlottenlund. Til indbetaling af årskontingentet, der er 10 kr., kan girokonto 780 benyttes.

Man opnår ved indmeldelsen både at hjælpe de syge kammerater samt at blive abonnent på bladet.

Naturligvis kan kun tidligere fanger fra besættelsestiden nyde godt af denne ordning.

OPTAGELSESBEGÆRING

Porto
6 Øre

Undertegnede anmoder om Optagelse i KAMMERATERNES HJÆLPEFOND, Ordrup Jagtvej 179, Charl. Giro 780

Fulde Navn	Fødselsdato, -aar og sted	
Stilling	Adresse	
Tid og Sted for Arrestationen		
Interneret i	fra den	til den
Interneret i	fra den	til den
Interneret i	fra den	til den
Eventuelle illegale Organisationer før Arrestationen		
	den	19

Kontingent 10 Kr. om Aaret

↓
Klip til Bladets Kant

Underskrift

C. Hofman & Co.

*Sde. Allé 38
Aarhus*

A/s Grenaa Dampvæveri

Eriksen & Christensen A/s
Korn & Foderstoffer

Esbjerg

S. Truelsen & Søn

Trikotagefabrik

Herning